

Evaluatieonderzoek trainingstraject aandachtsvelders palliatieve zorg

Jojanneke Thiesen - van Staveren, Annicka van der Plas, Irene Jongerden, Lia van Zuylen, Monique Steegers, Roeline Pasman. Amsterdam UMC.

Email: j.staveren@amsterdamumc.nl

Achtergrond

Een aandachtsvelder palliatieve zorg zorgt voor het optimaliseren en professionaliseren van de zorgverlening voor patiënten in de palliatieve fase. Een aandachtsvelder is aanspreekpunt voor de patiënten, naasten, collega's en het palliatief team.

In 2021 heeft het Netwerk Palliatieve Zorg Amsterdam | Diemen (NPZA) een trainingstraject ontwikkeld voor aandachtsvelders palliatieve zorg in de regio Amsterdam.

Het doel van dit trainingstraject was:

Aandachtsvelders palliatieve zorg ondersteunen in het pakken van hun rol in de dagelijkse praktijk, volgens het [opgestelde profiel aandachtsvelder](#).

Trainingstraject

Het trainingstraject kende verschillende onderdelen en richtte zich op kennisoverdracht, op communicatieve vaardigheden en op leiderschapsvaardigheden.

Het programma, van het eerste tot het laatste onderdeel, was verspreid over een jaar. Van september 2022 tot en met september 2023.

Het trainingstraject bestond uit:

- 1 dag training over leiderschap en communicatie
- 2 terugkom bijeenkomsten
- 2 intervisie bijeenkomsten m.b.v. strippenkaart
- Casuïstiekbesprekingen, met specialisten palliatieve zorg voor inhoudelijk kennis
- Kennisboxen op thema om kennis te delen met collega's
- Afsluitende bijeenkomst

Evaluatieonderzoek

Doel

Dit trainingstraject is geëvalueerd op;

- 1) De ervaringen van aandachtsvelders en teammanagers met het trainingstraject.
- 2) Het oppakken van de rol van aandachtsvelder palliatieve zorg.

Methode

Deelnemers vulden vragenlijsten in bij start en na afloop van het trainingstraject. Verder waren er 3 focusgroepen; een met managers van deelnemers en twee met de deelnemers.

Respondenten onderzoek

Er zijn 5 groepen gestart met in totaal 58 deelnemers waarvan 53 de 1ste vragenlijst hebben ingevuld. Door uitval om verschillende redenen hebben uiteindelijk 24 deelnemers de vragenlijst na afloop van het trainingstraject ingevuld. Dit is de groep die binnen het onderzoek aangehouden is als respondenten.

En 4 managers/ leidinggevendenden uit verschillende werksettings hebben deelgenomen aan een focusgroep, een half jaar na start van het trainingstraject.

Respondenten, deelnemers trainingstraject:

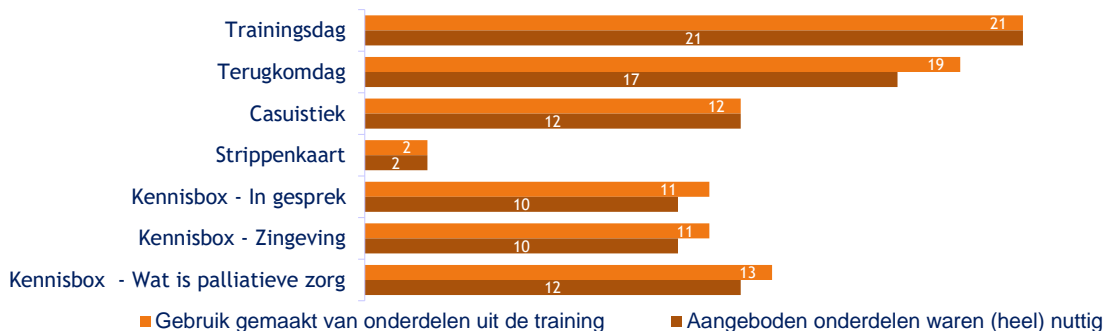
N=24. Leeftijd gemiddeld 49 jaar, vrouw: 92%
 Functies: gespecialiseerd vpk 38%, vpk 33%;
 anders (bv verzorgende, vpk in opleiding) 29%
 Werksetting: ziekenhuis 37%, thuiszorg 33%,
 verpleeghuis 17%, anders 17%

Respondenten, managers / leidinggevendenden:

N=4. Werksetting: ziekenhuis, thuiszorg, anders.

Resultaten evaluatie: Ervaringen van deelnemers en managers met het trainingstraject

Van welke onderdelen heb je gebruik gemaakt en in hoeverre heb je de onderdelen als nuttig ervaren? (aantallen deelnemers)

Deze vragen zijn beantwoord door 21 tot 22 personen

Ervaringen die deelnemers terug gaven vanuit de vragenlijsten en focusgroep:

- Fijn dat je kon sparren met elkaar, ook doordat men uit verschillende werkvelden komt.
- Het trainingstraject geeft energie om dingen op te pakken
- De aangeboden onderwerpen zijn zeer boeiend
- Het heeft me gestimuleerd om na te denken hoe ik nog actiever mijn rol kan pakken
- Trainingstraject heeft een goede opzet, is een leerzaam traject met fijne trainsters
- Ik heb het als nuttig en plezierig ervaren, ben zeker van plan het vast te blijven houden en blijf bedenken hoe ik het vorm ga geven en verder uit ga rollen
- Fijn om ervaringen en ontwikkelingen te delen en de noodzaak te voelen verder te gaan met het delen van kennis en vergroten van bewustzijn t.a.v. palliatieve zorg
- Management en leidinggevende zouden nog een actievere rol moeten hebben

Ervaringen die managers terug gaven vanuit focusgroep:

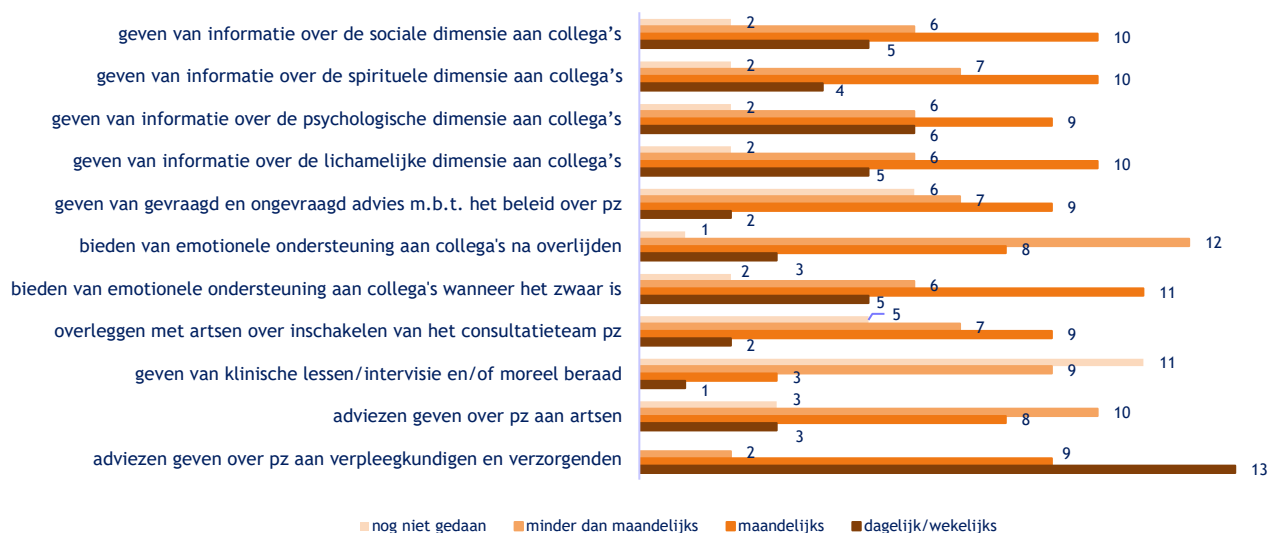
- Aandachtsvelders ondersteunen collega's bij uitvoeren palliatieve zorg
- Aandachtsvelders bevragen collega's over kennis en vullen aan waar nodig
- Aandachtsvelders zijn proactief richting het ondersteunen van de wijkteams
- Aandachtsvelders gaan aan de slag met kwaliteitsverbeteringen (zoals aandacht voor PZ binnen MDO, boven tafel krijgen van scholingsbehoefte)

Een groep aandachtsvelders tijdens de startbijeenkomst

Resultaten evaluatie: Oppakken van de rol van aandachtsvelder na de training (deel 1)

Hoe vaak heb je deze taak gedaan in het afgelopen half jaar? (absolute aantallen)

Deze vragen zijn beantwoord door 23 tot 24 personen. Zie hieronder voor de exacte formulering van de items.

Wat deelnemers terug gaven vanuit de vragenlijsten en focusgroep over het oppakken van de eigen rol:

- Er is meer bewustwording van de breedte van de palliatieve zorg (ook door team).
- Patiënten in de palliatieve fase worden beter herkend, waardoor goede zorg ingezet kan worden.
- Er wordt actiever nagedacht over vervolgstappen in palliatieve fase en deze worden ingezet.
- Meer bewustwording van projectmatig werken, opluchting dat dit met (kleine) stappen gaat en niet alles in een keer hoeft.
- Verbinding gekregen met anderen in eigen team, organisatie en buiten organisatie.
- Bewust van eigen rol in team en organisatie: proactief en meer zichtbaar door het geven van klinische lessen en casuïstiekbespreking. Zetten palliatieve zorg in scholingsplan.

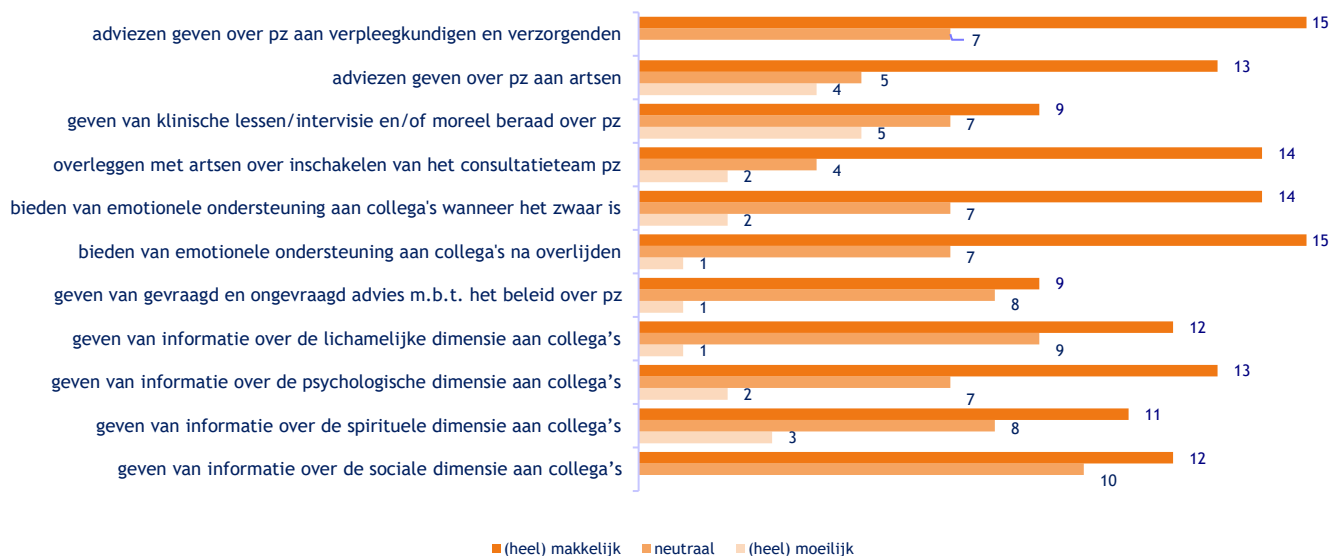

Afkortingen: vpk = verpleegkundige; pz = palliatieve zorg

Formulering items: Het geven van informatie over de sociale dimensie aan collega's; Het geven van informatie over zingeving/de spirituele dimensie aan collega's; Het geven van informatie over de psychologische dimensie aan collega's; Het geven van informatie over de lichamelijke dimensie aan collega's; Het geven van gevraagd en ongevraagd advies aan de leidinggevende(n) m.b.t. het beleid over palliatieve zorg; Het bieden van emotionele of psychosociale ondersteuning aan collega's na overlijden van een patiënt; Het bieden van emotionele of psychosociale ondersteuning aan collega's wanneer het (mentaal) zwaar is om palliatieve zorg te verlenen; Overleggen met artsen over inschakelen van het consultatieteam palliatieve zorg; Geven van klinische lessen/intervisie en/of moreel beraad over palliatieve zorg; Adviezen geven over palliatieve zorg aan artsen; Adviezen geven over palliatieve zorg aan verpleegkundigen en verzorgenden

Resultaten evaluatie: Oppakken van de rol van aandachtsvelder na de training (deel 2)

In hoeverre vind je het (heel) moeilijk of (heel) makkelijk om deze taak uit te voeren?
(absolute aantallen)

Deze vragen zijn beantwoord door 22 tot 23 personen. Voor exacte formulering items zie onderaan blz. 3.

Wat managers terug gaven vanuit de focusgroep over het oppakken van de rol van de aandachtsvelders:

- Qua leiderschapsrol binnen de palliatieve zorg worden er ontwikkelingen gezien, onder andere door het betrekken van collega's.
- Ze pakken rol binnen MDO, wanneer ze er niet zijn doen ze dit ook schriftelijk.
- Ze nemen meer initiatief als het gaat over palliatieve zorg rondom een patiënt.
- Ze zijn meer alert op mogelijke verbeteringen.
- Ze begeleiden collega's en verbeteren kennis, o.a. door het organiseren van (klinische) lessen.

informatie over het trainingstraject

Conclusie

Deelnemers zijn positief over het trainingstraject. Ze waarderen met name de live bijeenkomsten waarbij ervaringen worden uitgewisseld en kennis wordt opgedaan. Daarnaast worden de kennisboxen positief gewaardeerd en gedeeld met collega's.

Met dank aan Amsterdam UMC en het team achter de Anna Reynvaanbeurs. Dankzij deze beurs kon Jozanneke Thiesen - van Staveren dit onderzoek uitvoeren.

Dank aan NPZA, de aandachtsvelders en managers voor hun medewerking aan dit onderzoek.

Afkortingen: vpk = verpleegkundige; pz = palliatieve zorg